

XVI. FIATAL MŰSZAKIAK TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKA

Kolozsvár, 2011. március 24–25.

KÖZSZOLGÁLTATÁSOK KOMPLEX AKADÁLYMENTESÍTÉSE A GYAKORLATBAN

TURI Tamás, HORVÁTH Magdolna

Abstract

Providing equal access to the environment not only improves the living conditions of disabled persons, but the elderly, the sick, the people using everyday stroller much easier. The barrier-free environment and the formulation of public services in different groups of people, respectively. situations should be taken into account. That everyone is equally able to observe that the built environment and equal opportunities to use public services, the architect is a very important role.

Keywords:

accessibility, architecture, public-utility services

Összefoglalás

Az egyenlő esélyű hozzáférést biztosító környezet nem kizárólag a fogyatékos személyek életkörülményeit javítja, hanem az időskorú, a beteg, a babakocsit használó emberek mindennapjait is megkönnyíti. A környezet és a közszolgáltatás akadálymentes kialakításánál különböző embercsoportokat, ill. szituációkat kell figyelembe vennünk. Abban, hogy mindenki egyaránt képes legyen arra, hogy az épített környezetet és a közszolgáltatásokat egyenlő esélyekkel használhassa, az építészeknek rendkívül fontos szerep van.

Kulcsszavak:

akadálymentesítés, építészet, közszolgáltatás

1. Bevezetés

Magyarországon az akadálymentesítés 1997-től vált kötelezővé. 1998. január 1-jét követően minden új építésű vagy felújítandó, átalakítandó épület tervezésekor, vagy kivitelezése során kötelezően figyelembe kell venni az akadálymentesítés szempontjait. Az Esélyegyenlőségi törvény (1998. évi XXVI törvény) már konkrétan szabályozza, hogy a közintézményeknek akadálymentesnek kell lenniük. Az egyenlő esélyű hozzáférést biztosító környezet nem kizárólag a fogyatékos személyek életkörülményeit javítja, hanem az időskorú, a beteg, a babakocsit használó emberek mindennapjait is megkönnyíti. A környezet és a közszolgáltatás akadálymentes kialakításánál különböző embercsoportokat, ill. szituációkat kell figyelembe vennünk: idősek, hátrányos helyzetűek - mozgáskorlátozottak, látássérültek, vakok, nagyothallók, sietek, ill. értelmi fogyatékosok ..., átmeneti fogyatékkal élők - kismamák, végtag törtek ..., szituációk, helyzetek – csomagcipelés, bébi hordozós közlekedés, hátizsákos közlekedés, zajos környezetben való munkavégzés ... Egyre több az időskorú ember és így a hozzáférhető

környezetet igénylő személy. Növekszik a megváltozott munkaképességű személyek száma is. Abban, hogy mindenki egyaránt képes legyen arra, hogy az épített környezetet és a közszolgáltatásokat egyenlő esélyekkel használhassa, az építészeknek rendkívül fontos szerep van.

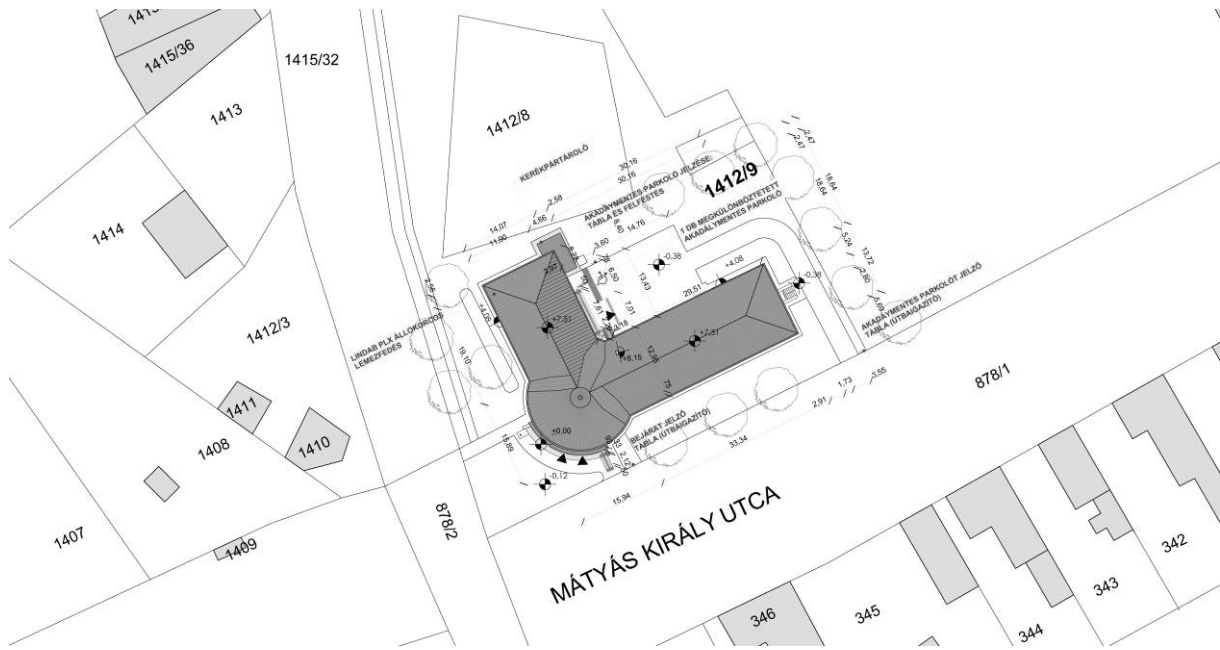
2. Tervezési elvekről általánosan

Az akadálymentesség szempontjából legoptimálisabb építészeti megoldás megtalálásához a beruházó és tervező közös munkájára van szükség, amely nem nélkülözheti az adott épület funkcióinak, műszaki állapotának és szerkezeteinek részletes ismerete. A tervezési folyamatba célszerű bevonni az épületet használókat is, az ügyfelek és dolgozók tapasztalatainak figyelembevételével. A tervezési koncepció megfogalmazásánál fontos szempont a fogyatékossgal élő személyek véleménye is. Az igényeket és megvalósításukat komplexen kell kezelni, az épület használhatóságának jelentős javulását szem előtt tartva. Az épületeket és környezetüket nem csak a jelen igényekre, hanem a jövőbeni (használat és használók szempontjából változatos) folyamatosan változó igények figyelembevételével akadálymentesen kell megtervezni és kivitelezni vagy felújítani. Az épületek (közösségi épületek) kialakításánál a másik fő szempont az épületben elérhető, igénybe vehető szolgáltatások igénybe vevőinek, használóinak eltérő képességei.

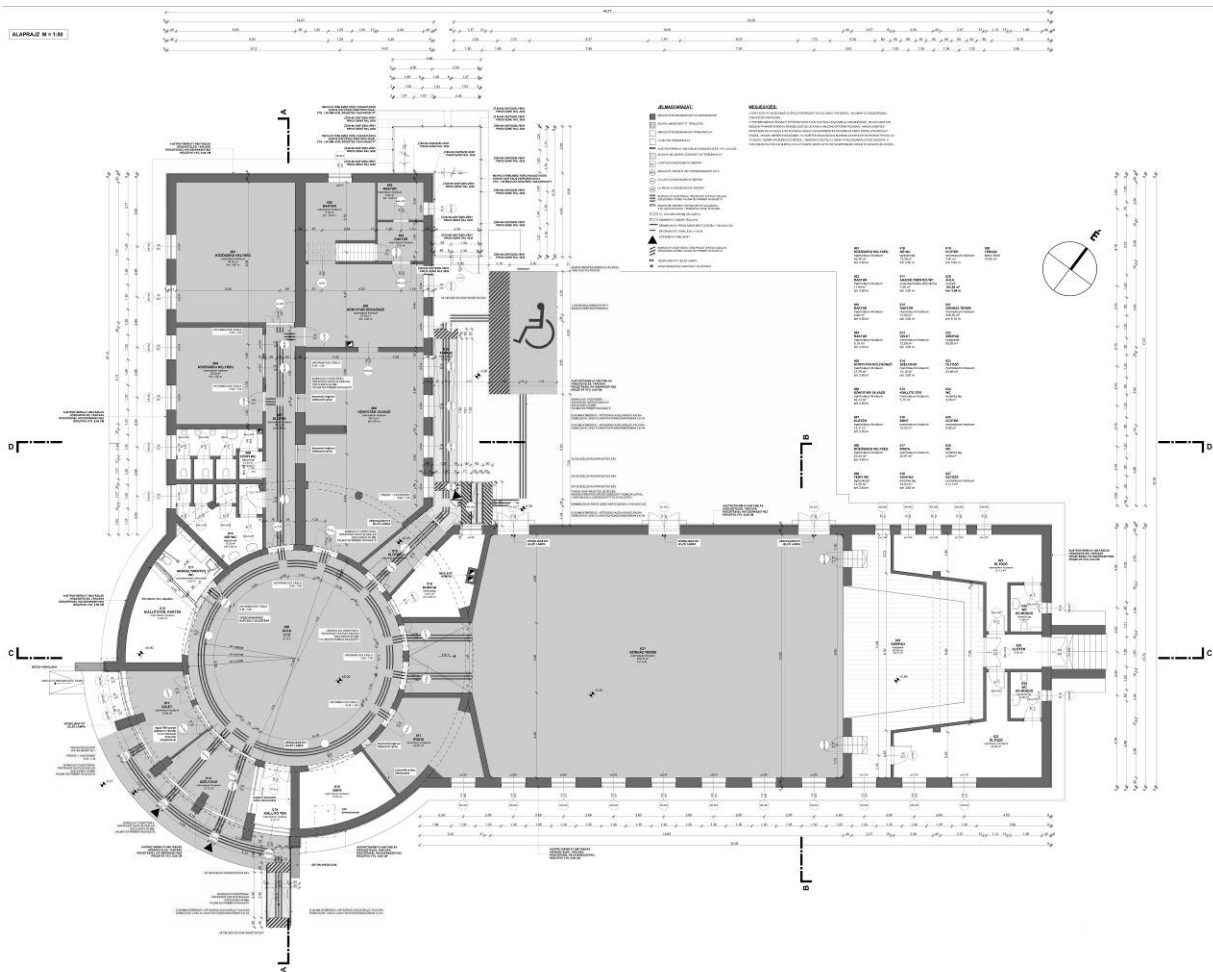
3. Műszaki követelmények és megoldások grafikai megjelenítése

Az építészek és szakmérnökök közreműködésével az akadálymentesítés témakörében kiírt pályázatok tervezési programjait, az intézmények (földhivatalok, óvodák, bankok ...) komplex akadálymentesítését, a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférését az építészek által kidolgozott műszaki tervdokumentációk elkészítésével biztosítják. A műszaki dokumentációk (tervek, műszaki leírás ...) az épületek teljes – és vagy részleges akadálymentesítést érintő fő funkcionális elemein keresztül mutatják be a fizikai és infokommunikációs akadálymentesség műszaki követelményeit. Az akadálymentesség műszaki követelményei:

- épület körüli környezet kialakítása (parkolók, járdák, gyalogutak ...);
- megközelítés (rampák, bejáratok, szélfogók ...);
- belső közlekedés (folyosók, felvonók, lépcsők, korlátok ...);
- belső helységek kialakítása (járófelület, falburkolat, ügyfélszolgálat ...);
- vizesblokk kialakítása (alaprajzi elrendezés, nézetrajzok, részletrajzok);
- akadálymentes közlekedés helyigényei;
- térbeli tájékozódás elemei (információs táblák, megvilágítás, tipográfia, piktogramok, vezetősávok, térképek ...);
- szolgáltatásszervezés (sérültek szempontjából, ügyféltér, ügyfélhívó ...).

1. ábra. Művelődési Ház és Könyvtár környezetének komplex akadálymentesítése – helyszínrajz

2. ábra. Művelődési Ház és Könyvtár épületének komplex akadálymentesítése - alaprajz

4. Összefoglaló

Napjainkban sajnos számos középület „használatlan” ezen emberek számára. Saját munkáink során több középület komplex akadálymentesítését kellett építési engedélyezési és kiviteli terv formájában kidolgoznunk, megterveznünk (földhivatal, orvosi rendelő, művelődési ház, óvoda ...) majd a kivitelezés folyamán műszaki ellenőriznünk. Úgy gondoljuk, az építészek feladata, hogy az egyetemes tervezési elvek alkalmazásával olyan környezetet formáljanak, amely mindenki számára egyenlően használható. Ezeknek a fontos elveknek a műszaki nyelvre való lefordítását és műszaki rajzi közérthetőségét, ábrázolását igyekeztünk terveinken keresztül megfelelő építészeti minőségben előadni.

Irodalom

- [1] R. Palkovics, A. Pandula, Zs. Farkas, P., B. Prónay, Á. Ruttkay-Miklián: *Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez, Komplex akadálymentesítés*, 2009
- [2] Pandula András, Farkas Zsuzsa, Zsilinszky Gyula: *Tervezési segédlet az akadálymentes épített környezet megvalósításához*, BM Építésügyi Hivatal, 2007
- [3] Fischl Géza, Pandula András: *Tervezési Segédlet az akadálymentes épített környezet megvalósításához*, Váti Kht., 2002

Turi Tamás, okleveles építőmérnök, PhD hallgató

Munkahely: Pécsi Tudományegyetem, Pollack Mihály Műszaki Kar, Építéskivitelezési Tanszék
Cím: H-7624, Magyarország, Pécs, Boszorkány út 2.
Telefon / Fax: +36 (72) 503-650 / 3810, +36 (72) 503-650 / 3815
E-mail: turi.tamas.tuki@gmail.com

Horváth Magdolna, okleveles építész, okleveles építőmérnök, DLA hallgató

Munkahely: Pécsi Tudományegyetem, Pollack Mihály Műszaki Kar, Épületszerkezetan Tanszék
Cím: H-7624, Magyarország, Pécs, Boszorkány út 2.
Telefon / Fax: +36 (72) 503-650 / 3810, +36 (72) 503-650 / 3815
E-mail: horvathm@pmmk.pte.hu